

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; budapesti napló; a vakok pesti intézete résziről új alapítványi hely; Nagy Imre; az idő ismét téli színt ölt; Vorosmarty újabb munkái sajtó alatt; magyar játékszini előadások; operabálok; 's a' t.; gazdasági egyesület; Weber Mihály nagyszerű alapítványa; tózsér- és iparügy; szini mutatvány a kassai kisdedovács előmozdítására; dunai gőzhajózás; nagyváradi tánczvigalmak; Pyrker érsek alapítványa; 's a' t.) Spanyolország (a választásoknál a mérsékpártiak győznek; harcztéri hírek; 's a' t.) Anglia (Albert hg személyleírása; menyekzői hírek 's készültek; Albert hg angol földön; hírek a' chinai hajócsap. tól; 's a' t.) Törökország Perzsia.

Magyarország és Erdély.

ORSZÁGGYŰLÉSI HÍREK. Tézikk a' mezei rendőrségről.

(Vége) 29. §. Közbirtokban a' közös esőznek szegődött bérét minden közbirtokos birtokához aránylag tartozik viselni, mely az illető rendőrbíró előtt mind a' köz, mind a' magányos birtokokon szóbeli pör útján megvehető 30. §. Ki a' birtok őrzésére megbízva nem volt, és mégis a' kártétőt a' károsodottnak feladja, vagy a' kárban levő marhát behajtja, nemcsak a' hajtópénzzel, hanem azonfelül a' kártételt jelen törvény értelmében fizetendő pénzbírsággal is jutalmazassék meg. — 31. §. Ki az erdei, mezei, szőlői vagy tó-esőst megveri, habár ez, záloglással adott is erre alkalmat, nemcsak a' gyógyítási költségeknek, úgy a' mennyire a' megsértett élme keresésére ideiglen, vagy orvosolhatlan csonkítás esetében örökre alkalmatlanná lett, ebből eredt károsodása pótlására köteleztessék, hanem azonfelül fájdalomdíj fejében a' sérült részére járandó 24 forinttól 100 fíg, igaz törvényes értékében érve, terjedhető bírsággal, úgy a' bűn fokozatához arányzandó testi büntetéssel sőt halalos sebesítés esetében a' büntető törvények értelmében más büntetéssel is fenytessék. 32. §. Melly esőz, pástor vagy szolga az urnak vagy helységbeli előjárónak, ez pedig a' károsítottnak 's illetőleg a' mezei szolgabírónak vagy kapitánynak, a' mezei, kerti, szőlőbeli vagy erdei előtte tudva levő kárt 3madnap alatt be nem jelenti, a' költségek egyszeres, úgy a' kár minenőségéhez képest, egyszeres vagy kétszeres, a' világosítható kártétővel egyetemenben megtérítésén felül a' vétség fokozatához arányzandó fenytessék. 33. §. Másnak álló- vagy folyóviziben 's esatornáiban halászni, csikászni vagy pióczást szedni, a' költségek egyszeres, a' kár kétszeres megtérítésével fenytessék, fennmaradván azonfelül a' vizek tulajdonosának azon joga, hogy a' vizeiben elkövetett hatalmaskodást a' törvények értelmében annak rendes útján követelje. 34. §. Ki a' mezei, kerti, szőlőbeni, erdei, vagy vízi általa okozott károk becsüt rá nézve szerfölti nagynak és súlyosnak tartaná, szabadságában áll azon becsüt az illető mezei szbiróval vagy kapitánnyal megvizsgáltatni, sőt úgy hozván magokkal a' körülmények, mind a' két fél által egyenlő számban állítandó becsütök és ahoz érték által a' mezei, kerti és szőlőbeli károkat ugyan az első becsüt után 3madnap alatt, az erdei és vízi károkat pedig legfeljebb 16 nap alatt még egyszer megbecsültetni, 's ekkor ezen új becsüt a' szbiró által is megvizsgáltatván, fog kielégítés alapjául szolgálni. 35. §. A' nagyobb és kisebb köz országos vagy postautakat vagy ollyanokat, mellyek az egész község által a' mezei gazdaság vagy a' szomszéd helyek közti közlekedés végett mint közösek kihagyattak és használtanak, helyeikből kiszorítani, önkényleg más fonalra átvinni, kizakarva vagy gondatlanságból felszántani, elfoglalni folyó árokkal, vagy sürű 's ritkábban ássott gödrökkel kellelténi, vagy a' kiszabott szélességre nem ügyelve, összeszorítani, azok mellékén levő élő sor vagy karfákat és védoszlopokat, nemkülönbön azokon épült fa- vagy köhidakat, kirakott esatornákat, utmutató oszlopokat rongálni, vagy épen azok alkotó részeit fessegetni, ellopni, az okozott kár kétszeres, a' vizsgálatra fordított költségeknek pedig egyszeres megtérítésén felül a' vétség és szántsándékos rosz akarat fokozatához mért fogházi büntetés alatt tiltatik, az okozott kár vagy foglalásnak azonnal helyrehozása az illető rendőri tisztre tartozván. 36. §. A' határban levő dülő és mezei utak, mellyek a' földművelés tekintetéből a' helység lakosinak nagy részétől használtatnak, azon helység összes lakosai, legyenek azok nemesek vagy nem-nemesek, valamint a' határos birtokosok által, kik t. i. azon ut használatához képest aránylag részesek, mindenkor járható állapotban tartassanak, mi ha az illető mezei szbiró felszólítására 's ezáltal a' rendelt időre nem teljesítették, ennek köteletségében álland azon rosz utat vagy hidat a' vonakodó helység vagy közbirtokosság költségére helyrehozatni 's egyszeres mind a' vonakodókön rövid szóbeli per útján meg is venni. Azon esetben pedig midőn jégeső, köd 's más elemviharok által az aratásra, nyomatásra vagy eséplésre felfogadott gabonában olly tetemes kár okoztatott, hogy a' beállott munkások a' kötött szerződéshez képest szokott bérüket ki nem kereshetik, az illető mezei szbiró vagy kapitány köteletsége leend a' körülmények szoros megvizsgálása után a' vonakodó munkások 's az illető földbirtokosok közt egységet eszközölni, mi ha nem sikerülne, a' lekötelezett munkások bérét az általuk nyomban kezdendő munkájokhoz és kenyerek szerzéséhez képest meghatározni, ugyszinte akár a' munkabér vagy éllelmezésnek nem a' szerződés szerinti kiszolgáltatása, akár a' bérlett munkának egrészben vagy részben más munkások javára juttatása, vagy más bármely a' tett szerződés megszegéséből eredt kérdések rövid utoni elintézése 's bírlása szinte a' mezei szbiró illetendi; sőt ha a' munka-tétető akár a' bérlett munká elvállalásából reményelt haszon megszorításával, akár a' tett alku bármiképeni megszegésével szántsándékosan kárt okozott volna, a' bérlett munkások ezen áruknak részökrei kétszeres pótlását szintén sommás uton követelhetik, a' felelbitelnek, akármedly nagy legyen a' per tárgya, it is csak birtokon kívül leend helye. 37. §. Arató, nyomtató, vagy eséplő vagy más bármi mezei munkát általában szerződésképen felvállaló munkások nem ritkán nem ügyelvé szerződésökben foglalt lekötélézőkre, ennek a' maga idejében vagy épen nem tesznek eleget, vagy bizván abban, hogy nyomban más munkást helyettök állítani nem lehet, szerfölti kívánataik teljesülésére a' földbirtokost kényök szerint új alkukötésekre kényszerítik, az illyesek által gyakorlott visszaélések zabolázására rendeltetik, hogy aratót, nyomtatót, vagy eséplőt, a' rendes uti levelen kívül helybeli előjárótól arról nyert bizonyítvány nélkül, hogy a' vállalkozó munkás, úgy annak társai, midőn t. i. többek nevében ajánlikozik, személyeiket 's kezi munkáikat a' kötelezett mezei munka idejére még senki részére sem kötelezte le, sem a' munkás lakhelyében, sem azon kívül bárki is felfogadni ne merészelje, az elvállalt munka teljesítésétől vonakodó 's megszőkött aratók, eséplők, nyomtatók pedig, úgy más bármimé mezei munkások, bárha időközileg már más gazdánál be is állottak volna, nemcsak az első elvállalt, de nem teljesített munkának a' kötött alku szerinti megtevésére az illető mezei szbiró vagy kapitány által helybe álltassanak, hanem azonfelül az okozott kár és költségek díjába, az elmulasztott és mezei munkára alkalmas napszámok helybeli folyó árának kétszeres megtérítésével büntetessenek. Azonbérő pedig, kitől az illykép csaláskodó munkások elsőbbi kötelezések teljesítésére az illető m. szolgabíró vagy kapitány által visszaállítatnak, ugyanazon kárpótlást követelheti; hogyha azonban az illy bérő, aratót, nyomtatót vagy eséplőt a' fentebb érdeklétt bizonyítvány nélkül fogadott volna föl, a' kétszeres vállalkozás miatt történhető visszaállításokból eredt kárát a' törvény önmaga részéről megszegének tulajdonítsa, 's kárpótlást a' munkásokon nem követelhet, sőt részéről történt esabígtatás esetén még a' 39dik szakasz 5dik §a rendelkezéne leend helye. 38. §. A' mi akár tékozlás, akár kétes kimene-

telűper, akár házbeli vagy örökösödési kérdések, akár végre közbirtokossági el nem rendezett használat miatt zár és hivatalos felvigyázás alá vett és veendő erdőket illeti; midőn ezeket leginkább a' szokásban levő mérsékelt használat ürügye alatt károsíttatni, sőt végkép is kipusztíttatni számos eset mutatja, ezen visszaélések káros következesinek meggátlására rendeltetik: a) Mibelyt fen érintett nemű erdőnek pusztítása vagy rongálása az illető hatóságnak az arra felvigyázni tartozó tisztviselő vagy zárgondviselő által, vagy akármi más uton felföldöztetik, azon törvényhatóság a' panasz valósága megvizsgálását rendelend el. b) Az e' célra megbízott küldöttség azon esetre, ha csakugyan az erdő pusztulását, vagy ha csak rongálását is valónak találja, azt azonnal bírói zár és tilalom alá vettnek nyilatkoztatja; ha pedig közös erdő volna az, azonnal a' közbirtokosságot az azon erdő iránti arányosító pernek legalább három hónap leforgása alatti megkezdésére szólítandja fel, az eszközöltekéről a' legközelebbi közgyűlésre jelentést teendő. Melly közgyűlésen, ha még nem volna, zárgondviselő azonnal rendeltesek, kinek, ugyszinte a' t. ügyész és földmérőnek is, a' küldöttségi jelentés jövődöbeli használat kiadandó leszen. c) Ha e' felszólítás következtében a' közbirtokosok 3 hónap alatt az arányosító pert el nem kezdenék, azt minden további jelentés nélkül a' tiszti ügyész, a' neki már kiadott küldöttségi jelentés 's e' jelen törvényre hivatkozás mellett az azt megkezdni vonakodó közbirtokosok ellen és azok költségein azonnal megkezdend, melly alkalommal, az általa felszólítandó tiszti földmérő is, a' neki hasonló kiadott küldöttségi jelentésnél fogva, szinte a' közbirtokosság költségén, az erdőt azonnal, vagy ha szükség úgy kívánna, az akadályozató költségén rendelend hatalomkar általa alatt felmérend. d) Ha az érdeklétt közbirtokosok vagy a' perben megjelenni vonakodóknak, vagy egy bírói megintó levél után is, az osztálybeli kulesot, melly szerint az erdő aránya elítélendő lenne, felföldözni nem akarnak, azon esetben azon kules szerint leszen egy törvényszék lefolyta alatt a' per minden azzal járó költséggel együtt elítélendő, melly az 1832(6: 12dik tézikk által előszámláltak közül legalakalmashnak fog bírőképtaláltatni. e) Az egyes birtok alatti erdőkben a' favágás eszközlése a' zárgondviselő felelet alatti rendelkezésitől függ; a' közös birtok alatti erdőkben ellenben a' fenemlített arányosító per lefolyta alatt az urbéri fáizás fennmaradván, egyébkint semmi szín és ürügy alatt a' favágás nem engedtetik, 's így csak az ezenküvli használatok, mennyiben azok az erdő növéseinek ártalmára nem lennének, maradhatnak fen mint a' közbirtokosság jóvedelmei, azonnal mindenkor a' zárgondviselő felügyelése alatt. f) A' fenlevő erdőtilalom megtörését az illető mezei tiszt vagy szbiró akár a' zárgondviselőnek, akár a' megyei tiszti ügyésznek vagy annak, kit a' történt kár illehet, sommás panaszára nem az okozott költségeknek, hanem igaz törvényes értékű 200 forintra rugó bírságnak 's a' zárgondviselő, 's részben pedig a' megyei pénztár javára ítélandóknak, megtérítésével, sőt midőn több közbirtokos közös használat alá tartozó erdőre vetett tilalomnak rontása történnék, még az okozót ez utóbbiak javai egyszeres pótlásával jelen törvényben szabott eljárás útján kötele fenytetni. 39. §. A' gyümölcsfák- és kertekben az ország sok és nagy részeiben kifejett ipart a' hernyók által tetetni szokott károk esügesztvén leginkább, ezen károknak, mellyek nemritkán egyes emberek vagy rosz akaratja vagy kártékony tunyasága által eredvén, egész vidékeket sujtanak, a' mennyire lehet, eltávoztatására rendeltetik: 1) minden más gyümölcskert vagy gyümölcsfák szomszédóságában levő kert 's gyümölcsfajajadon esztendőnkint kertében vagy illetőleg fájáról a' hernyókat leszedetni kötelek. 2) E' köteletség elmulasztása miatt a' szomszédkert vagy gyümölcsfa tulajdonosa által bepanaszolt fél a' m. szbiró által, ki előtt leszen panasz teendő, a' hernyóknak kertében vagy illetőleg fájáról mart. 15ig leendő leszedésére hivatalosan intetni fog, melly határidő eltelté után ugyan a' m. szbiró, minden más felszólítás vagy kijelentés nélkül, a' hernyókat az azokat leszedetni vonakodó félnek rövid uton megveendő költségén april. 15ig leszedetni fogja. 40. §. Ellenben mindazon intézkedés, mellyeket a' mezei rend fentartására, 's a' városokon 's helységekön kívül fekvő javak 's birtok biztosítására a' helybeli körülményekhez képest a' törvényhatóságok czélszerűen és hasznosan tettek 's rendelték, mennyiben a' törvény rendelkezésével nem ellenkeznek, ezentuli megerősítetnek. 41. §. Jelen törvényben szabott fogsági büntetés 's jelesen a' 8, 9, 18, 19, 23, 27, 28, 35. §§. alattiak, mennyiben ezen §. alatt foglalt vétségek a' tett miségéből már a' becselenség bélyegét a' tettesre nem hártják, t. i. mennyiben azok lopást, rablást és személy erőszakos megtámadását, mint már általán a' fenyítő törvények által tiltott vétségeket magokban nem foglalnak, az ítéletben kimondott marasztalás erején tul becselenséget, következőleg polgári jogainak, habár ideigleni megszorítását is, a' marasztalatra nem vonják. 42. §. Ellenben midőn a' marasztalt fél, vagy egytetemes marasztalás esetében társai a' marasztalt kárpótlást vagy bírságot meg nem téríthetnek, nehogy a' vagyontalanság, vagy vagyonaik eltitkolása bűne ösztönző büntetlenség forrásává válják, a' meg nem térített pénzmennyiséget igaz törvényes értékű 2ftért egy napot számlálván, fogsággal tegyen eleget. Egyébkint a' fogság minenőségére rendeltetik, hogy a' fentebbi 8, 9, 18, 19, 23, 27, 28 és 35. §§ban rendelt fogsági büntetés, melly különben a' jelen §. értelmében a' kimondott marasztalás erején tul becselenséget magában nem foglal, pénzzel is megváltható lenne, vagy a' melly marasztalási mennyiség meg nem téríthetése miatt mondatik a' marasztalatra, tisztes letartóztatásnál súlyosbba nem is tétethetik. 43. §. Az okozott költségek és kár egyszeres pótlása 's a' kártétel mindenkor a' károsított, hol azonban kártétel és költségek pótlásával rendeltetik fenytetni, a' kár illy módoni másodszori megtérítése, ugyszinte a' hajtópénz másodszori megfizetése, valamint egyéb jelen t. czben szabott pénzbírságok, ide nem érve a' 30, 31 és 37ik szakasz kivételképeni rendelkezését, az egyszeres megtérítésén felül a' kár kétszeres pótlása rendeltetik, a' mezei rendőri tisztek fizetésinek fedezése az illető megyei 's városi pénztárt fogja illetni. Mezei szol-

gabiró vagy városi kapitány hitformája: Én N. N. esküszöm az élő Istenre stb., hogy az előttem előterjesztendő mezei rend elleni panaszok iránt részrehajlatlan vizsgálatokat fogok véghez vinni. a feleket törvény-szabta uton kihallgatván, félretevén gyűlölséget, barátságot, félelmet, ajándékot, kedvezést, igazságos ítéletet teszek, s azt a törvény rendelete szerint hajtandó végre, a károsodott kárát, úgy költség- s fáradságbeli járandóságát, nemkülönbén a csősz hajtóbérét is, mindenkinek a maga illetőségét kezéhez szolgáltatandó, a mindenkor ellemnyugtató mellett kezelésem alá veendő törvényhatósági pénztárt illető bírságbeli summákat törvény-rendelte időben az illető pénztárba szolgáltatatom, mindezen tisztí foglalatosságról hivatalos hiteles jegyzőkönyvet vezetendék, mit a törvény-szabta időben a törvényhatóság közönségének bemutatandok. Istenemem úgy segéljen. Csősz hitformája: Én N. N. esküszöm az élő Istenre stb., hogy ezen gondviselésem alá bizott N. N. határra (vagy tagra) abban talált mindennemű árkokra, kerítésekre, garádokra, gazdasági épületekre és szerszámokra, erdőre, ültetvényekre, veteményekre s ezekből gyűjtött esomókra, keresztekre és boglyákra, ugyszinte az abban találtató közönséges utakra, azokon épült hidakra, karfákra, védfalakra, tilalom- s utmutató oszlopokra, minden tölem telhető szorgalommal és hűséggel fel fogok vigyázni s ezeket bárminemű károktól ótalmozni. A kártevőket személyválogatás nélkül vagy megzálogolom vagy nyomban lélekisméremtem szerint följelentem s bevallom, más ártatlanra hamisan nem fogom, a felvigyázást időközben hír nélkül el nem hagyom, s miket gondviselésem alá bíztak, mindazokról számot adok. Istenemem úgy segéljen.

Budapesti napló. A vakok pesti intézeténél a Haay-féle országgyűlési alapítványhelyért márt. 15-ig folyamodhatnak szerencsétlen vak gyermekek az intézeti igazgatóhoz, azon föltételek alatt, hogy 8—12 esztendősek legyenek, gyógyíthatatlan vakságot, egyébkint tökéletes testi s lelki egészséget tanúsítsanak, ezenkül pedig szegénységökről illő bizonyítványt mutassanak. himlő-beoltási v. természetes himlőzési tanulevéllet együtt. — A halál különösen fiatalabb írókat s írói pályára törekvőket látszik most áldozatul választani. Így most érkezék híre hogy Nagy Imre debreczeni ref. hittudom. tanuló, ki a Kisfaludy-társaság nagyobb jutalombillikomat nyerte el. jan. 21-ikén elhunyt, mielőtt még ez örvendetes hírt hallotta s miután költészettanítónak volt kinevezetve. A pályabillikom családjának jutandó jogszerű birtokul. — Fő városunkban új vállalat létesült. I. Jan. fiatal hazánkfa ugyanis, kitől több érdekes vegytani s egyéb nyomos értekezés jelent meg az Athenaeum és Tudománytárban, külföldi utazásból visszatérvén, az ipar egy csekélynek látszó, de általános szükségét tekintve mégis fontos ágára fordítá figyelmét, melyegyik fő terjesztője a világosságnak, t. i. a gyufácskára vagyis gyujtacsokra gyárt állita Pesten, Nyárutczában 234 sz. alatt, hol már most zöld tokban s vörös fóliával zajtalan, zajgó vagy is pattogó, büztelen, és illatos gyujtacsokat kaphatni legnagyobb mennyiségben, javított minőségben s legjutalmas ár mellett, mely sok jó tulajdonságot még az is emeli, hogy magyar fóliás diszlik minden tokon, mit eddig az itteni dörzs-gyujtacsokon nem lehet látni. — Az idő rögtön oly hideggé változott, hogy hajóhidunkat, ámbár a komáromit 11-ikén, a pozsonyit pedig febr. 27-ikén állíták be, nem meri bekötni bérlője; f. hó 19-ikén éjjel havazott is; reggel mindazáltal azonnal olvadni kezdte a hó. Este felé ismét hidegebb lőn s tegnap óta már jég is mutatkozik Dunánkon. — Feledhetlen köleseynk emlékére szép buzgalommal szaporodnak az aláírások, tetteleg tanúsítva, hogy mi magyarok is tudjuk tisztelni nagy férfainkat, s e tiszteletet nem mindenkor csupán pusztá szóval, hanem némelykor tetteleg is tanúsítani szoktuk. Francia lapok szerint Molière vigjátékíró emlékére százezer frankot ajánlott e napokban a követkamra. — Literaturánkra nézve kedvező gyümölesözést látszik ígérni ez esztendő; Eötvös József b. Lukács Móricz, Szalay L. és Trefort „Budapesti szemléje“ ugyanis már sajtó alatt van, Vörösmarty pedig újabb munkái fényes kiadásával fogja megörvendeztetni az olvasó közönséget négy kötetben; az első kötet sajtó alatt van s néhány nap múlva megszerezhetendő; ez újabb verseit foglalalndja magában, a többi három kötet eredeti novellákat és szönműveket és „Julius Caesart“ közlendi Shakspeare után fordítva. Kivánatos hogy minélelőbb birtokába jusson a közönség e várva várt gyűjteménynek. — E napokban jelent meg Nagy Ignác Szinműtára Sik füzete is, tartalma: „Pazar fősvények“ eredeti vigj. 3 felv. írta Gaal József, a 9-ik füzet is sajtó alá készül és Bulwer „Tengerészkapitány, vagy születés-jog“ című 5 felv. drámáját hozandja, Nagy Ignác által eredetiből fordítva, mely osztatlan tetszéssel adaték a londoni szinpadokon. — Magyar színházunkban f. hó 29-én s mart. 2-kán rendkívül pompás készüléttel táncvizsgálat fog adatni, melyek közül mint halljuk egyik tökéletesen álarczos leend, mi bizonyosan kétszerte fogja emelni az érdeket. Szinpad s nézőhely egy teremre lesz változtatva s fényesített padolattal ellátva. A színház biztosan számolhat nagy nyereségre, ha a készülétek rendkívül nagy mennyiséget nem fognak elnyelni. Szinpadunkon f. hó 15-ikén „Beatrice di Tenda“ adaték; 16-kán „Griseldis“ Dézsy mint vendég Percival szerepében lépe föl s némi buzditást nyert a közönségtől; 17-én „Falusi egyszerűség“ 18-án bérshinettel „Borgia Lucretia“ Reichel mint vendég másodsor lépett föl ez este; 19-ikén először „Elmellőzés“ színj. 4 felv.; Toepfer után ford. Lukács Lajos a magyar tud. társaság költségén, 20-kán bérshinettel: „Borgia Lucretia“ Reichel utósor lépett föl mint vendég s köz. tapssal áraszták el, így Schodelnét s a kardaloknokságot dícsón összevágó kardala miatt Reichel azon kívánatot hagyta maga után, bár még több szerepben hallatná magát! 21-ikén „A notredamei toronyor“ 5 felv.

(Színházi-bálok.) A magy. színházban f. hó 29-én s jövő mart. 2-án tartandó ugynevezett operabálokra a bemenet ár: földszintre 2 pgő for.

egy páholy 5 pgő for., úgy azonban: hogy a páholyban levők szabadon részesülhetvén a földszintre menetben, tartozzanak személy szerint egy egy földszinti jegyet is váltani; a karzat a nézők számára 40 pengő krajczárnyi bemenetár mellett leend elkészítve. Innen a földszintre menetel senkinek sem engedtetik meg. Páholyjegyeket csupán a színházi pénztárnál válthatni; földszintieket szinte a pénztárnál; ezenfölül illyek eladását (a megyeháznál) Szalay József h. ü.; (a casinói épületben) Szekrényesy József h. ü. továbbá Grimm Vincze műáros, Heckenast Gusztáv könyváros s Nagy József kereskedő, Budán pedig draskóczi Milecz Imre urak voltak szivesek az intézet iránti figyelemből elvállalni. A pestmegyei színházi választottság által.

Szíves köszönettel jelenti a vakok pesti intézetére ügyelő állandó küldöttség, hogy Pyrker János László ur egri patriarcha érsek ő exct. részéről, az általa nagylelkűleg tett alapítványra megkivántató 2400. p. ft. mai nap az intézeti pénztárba befizettetett. Továbbá hogy bécsi lakos ns Farkas Gábor ur által ajánlott 100. p. for. szinte befolyt. Pesten febr. 16-kán 1840.

Dunai gőzhajózás. A dunagőzhajózási társaság Bécsben febr. 10-kén tartott gyűlésén legfőbb határozat az, hogy az 1839-ikre járulni kellő részvényi osztalék ne fizetessék ki, hanem a tőkepénzalaphoz esatoltassék, h. ezen s az ujjolag kibocsátandó részvényeken (minden eddigi 5 részvényre egyet számítva) új gőzhajók építhetessenek a Dunán Orsovaig eszközölhető mindennapi közlekedés végett.

Ns Dömölök febr. 10-kén: Batthyányi Fülöp hg Edvi Illés Pál iskolai kézikönyvből a nemes-dömölki ev. gyülekezet köréhez tartozó jobbágyi között, 18 példányt ajándékol kiosztogattni kegyeskedett. Melly atyai indulatjaért 6 Hgségének az illető alattvalók résziről már be-küldetett alázaatos hálaíraton fölül az egész haza színe előtt is ezennel szíves hála és köszönet nyilványítottatik.

Közeledvén a Gazdasági-Tudósítások és Rohonezi-Közlemények ezidei füzeteire megnyitott előfizetés zárdeje azon tiszt. hazafiak, kik az előfizetések begyűjtését részint a szerkesztőség kérelmére, részint önkint ajánlkozva elvállalni sziveskedtek, tisztelettel kéretnek: méltóztassanak t. ez. előfizetők névsorát, e hónap végeig mulhatlanul beküldeni. A szerkesztőség addig is, míg az illetőknek ez érdemben teljes háliját kinyilatkoztatni szerencsés lesz, ez alkalommal szíves köszönete kíséretében jelenti, hogy az érintett előfizetés tárgyában köv. czímteljes hazafiak ajánlkozta legközelebb hazafiai közremunkálásuk: Joo János rajzoktató ur Egerben, Kapitány Sándor gazdatiszt ur Pestmegyében, Lovász Miklós főszóró ur Tornamegyében, Mária József tb. ur Barsmegyében, Müller Ignác helyettes alispán ur Csongrádmegyében, Ploetz Adolf gazdatiszt ur Csongrádmegyében, kiknél a fenérintett füzetekre szinte előfizethetni. Pest, febr. 18-kán 1840. Kacskovics Lajos s. k. m. gazd. szinlelti tit.

Kassa, febr. 14-kén: Városunk tegnap fényes ünnepély tanujavala. Honunk e vidéki lelkes fiai és leányai, t. i. buzditatva több dicséretes példa s jóért meglelő érzeményeik sugalma által, s köztük jelesen kitünőleg gr. Forgách Zsigmondné, szül. gr. Forgách Mária asszony ugyanazon lelkes hölgy, kinek üdvösen fenálló dologházunkat is köszönhetjük; az annyira szükséges kiseddovó intézettel is kívánának bennünket megajándékolni. Ennek minélelőbbi felállíthatása végett tegnap este színházunkban igen díszes és jól sikerült mutatvány adaték. Az élénk farsang örömeit vidám kedvvel éldelő s illy végre az idén igen jeles számmal itt összesereglett vidéki előkelőség, nem különben számos, csupán ez est kedveért ide siető szomszéd városiak, versenyezve az itteniekkel, létesíték mint működők, vagy mint nézők, a fényes színi előadást. Tetemesen fölemelt belépti díj mellett (10.5 ft. egy páholy, zártszék 2 ft. földszin 40 kr. karzat 20 kr. ezüstben) adaték: N e k e d mint n e k e m' vigj. egy felv. (Sönlcítner ut. fordítá különösen ez alkalomra Hrabowszky Dávid); s azután: H e l e n e, Characterrajz négy felv. b. Bauernfeldtől, — németül. Élénk részvét buzditá már előre a nemes czélzásu vállalatot: több nappal az előadás előtt (kaptak a belépti jegyek, s még egyszer olly nagy számmal is elkelték volna, ha a hely szükléte tekintetbe nem vetetvén, több osztaték ki. Sok vidéki vendég e miatt híjában jöve. A siker mind a vállalat fő czéljának, mind a művészeti kívánatoknak fényesen megfelelt. A jövedelem eddig ismért mennyisége teszen 840 ezüst ftot, némely még reménylendő járulékon kívül. Áldás az emberiség s hon nevében mindazon emberbarátra, kiknek e jeles ünnepélyt köszönhetjük, főkép gr. Forgách Mária asszonyra! Sokáig kedves visszaemlékezéssel fogja közönségünk tárgyzani többek közt báró Langett Krisztina kisasszonyt; gr. Csáky János és Rudolf, Tiszta Károly, báró Fischer Albert és Soos Sándor urakat s mindenek felett a kedves gr. Csáky Jánosné, szül. Klobusiczky Kornélia asszonyt, az innep királynéját, egy valóban művészi ihlettel bíró hölgyet, s mellette hazánk egy szerencsésen honosult drága növényét, Soos Sándornét s z ü l e t t báró Schuster Natália asszonyt, s a t. Ezt öszszehasonlitva hazánk egyéb fényes társas köreivel, vigasztaltan vallhatjuk, hogy tegnap működött előkelőnk nemcsak megfélelték a szerény honfi kebel varakozásának, hanem mint maga nemében első próbát, hazánk egyéb vidékei előkelőségének dicséretes példányképül is szolgálhatnak, s e szerint a nemzet színe előtt nyilványos köszönetre magokat méltán érdemesíték.

A sz. k. Késmárk városában több mint 3 század óta élénken virágzó a v. evang. lyceumnak messze terjedő teljes áldásu hatását hajdani tanítványa nem régen, valóban nagyszerű mértékben méltányolta s elismerte. A Pozsonyban meghalálozott orv. tanár, k. tanácsos és es. k. igazgató hadi főorvos Weber János Mihály ur (kinek testvérbátyja már előbb ugyan e tisztségeket viselte) habár legzsengőbb ifjúságától fogva egész életét honán kívül folytatta is, végrendeletében nemcsak szülőföldre evang. egyházának 2500 f. v. cz. hagyott, hanem az érintett lyceumot is, minden többi hagyományi kifizetése után fenmaradandó értéke összeségének örökösév tette. E' gazlag hagyományból 24,000 f. v.

az iskolai 5750 v. f. pénztárba már be is folyt. — 5750 v. f. pedig a főhadipénztár részéről még bírói zár alatt tartatik. A mód felől, mikép fordítottassék e szép örökség a nyilvános tanítás hasznára a végintézet értelmében munkálkodott biztosság köz megelégtetésre már rendelkezett. Határozatánál fogva nemcsak korunk kívánatahoz képest a természeti tudományok és mathesis számára állítatik új tanítószék, hanem elaggott tanítók fölsegelésére állapítandó nyugdpénztézet által más mélyen érzett szükségnek is meg lesz felelve. Azonkívül ösztöndíjak és jutalmak ügyek-szó ifjak buzdítására, minden rend-haza-és-vallás- (a zsidót sem véve ki) különbség nélkül alkotnak, sőt a szükséges physikai műszer-tár öregeitése, és iskolai könyveknek szegényebb tanulók számára megszerzése sem kerülte el a biztosság figyelmét. — Ezen iskolai intézet, mely kezdete óta jeles férfiak, millyenek Fröhlich, Benzur, Schwartner, Podkonieczky, Ásbóth, Genersich's többen valának, igazgatása alatt állandón virágozott, s testvér hazánknak, sőt az ausztriai birodalom többi tartományának is nemcsak a tudosság körében, de mindennemű isméret és törekvés egyéb ágáiban is, jeles és részint magas pozitra hágott férfiakat nevelt — e jöltevé általtudjon születve s erősítve, oly álláspontra jutott, honnan terjedtebb közhasznu munkásságra s legpártoltabb testvér intézetekkel versenypályára vidámon indulhat. Midőn tehát a nemeslelkű férfi emlékezetét kinek körülményei ezen kedvező változását köszöni, mély megindulása, ünneplé, s azt időről időre többi elhunyt pártfogóival együtt ünnepeini fogja, teljes meggyőződéssel viseltetik, hogy a késő maradék is, e remek vetés gyümölcsei használatában áldandja emlékezetét hálás indulattal s ragyogó példája által magát hasonló törekvésekre serkentetve érzendi. Ez alkalommal élven említett kézsmárki lyceum Weberov. tanár végintézte érdemes végrehajtónak, ezen ügy siettetése által mutatott önzetlen s az iskolai érdeket előmozdító fáradozásáért teljes megismerésű hálás köszönetét ezenel nyilvánítja.

Tözsér's Iparügy. A gabnakereskedést váratlan fordulat fenyegeti. Amerikából ugyanis Angliába legközelebb 40 ezer hordó liszt szállítottatott, s most Anglia jövődó szükségéi fódözhetésre úgy mutatkozik kedvező kilátás, hogy ez uton, t. i. amerikai liszt szállítás által Anglia könnyebben is olesóbban is ér célt, mint az európai szárazrul szerzendő gabonával v. liszttel. E meglepő hírre a földközi tengerpart fővárosaiban u. m. Marseilleben, Genuában máris esökkent a gabonár. Csupán az odesszai hírek biztatók még valódiilag e' ezikkre nézve, mivel ott sok a gabonával rakodni szándékozó angol naszád s még többet is várnak, de gabona ott helyben kevés, a feneketlen utak miatt azonban a beltartományokból kikelet előtt semmi szállítást nem remélhetni. Azért itt a gabonár a vevő esödület miatt szökkent. De Livornóban s Triestben fanyalogni kezdenek már a gabnai külkereskedésre. Ezt figyelemzetőleg hazai gabonatermesztőinkkel (honunk jobbadán szántóvető ország lévén) szükségesnek véltük tudatni.

Nkátá teltető 8kán: Nmbuzini Keglevich Gábor gr. ur kamrai elnök s a t. óexc. mint kegy. földesurunk nagykatái alattvalói iránt azon atyáskodását tün-tette ki, hogy nagykatái bírtokában levő Huszár, és Kaka s nevi 5—és 4. eszt. valóságos angol származású esödőreivel nagykatái alattvalóinak anyakanczák közül husznak ingyen meghágtatását megengedni kegyeskedett azon különös kedvezésű nyilatkozattal, hogy azon anyakanczától származandó s két éveskorukban legjobb gondviselés alatt fölneveltendő esikók közül kiválasztván kettőt, azok gazdái tíz tíz pengő forinttal ajánlékozandja meg. E kegyességért, mi által lovai nemesítésére kettős ösztönt nyert Nkátá lotenyestő lakossága, bár hűség alattvalói tiszteletünk mellett személyes buzgó hálánkat nyilatkoztattuk már, mindazáltal ezennel azt az egész haza előtt is tettegesítjük mind szívdulatból, mind ösztönpéldául hasonló teteményekre. Nkátá m város főbírája és tanácsa.

N Vár adon jan. 12dikén kezdék az idej farsangi táncmulat-ságokat s szép példájával a közgyetértésnek s türelemnek: Ugyanis a város udjon épült s esinos izlésű vendégfogadója mostani hasznabér-lője Veress János, érezvén azon nyomasztó szükségét, mellyel a nyáradí hely. vallású hívek, segély források hiánya miatt, csak lassan emelkedhető szentegyházuk építésében küzdeni kénytelenek; oly móddal kívánt ennek falaira egy kovecskét gördíteni, hogy nemes szíve sugalmát követve, a nevezett napon tartatott első táncvizsgalmat e szent célra ajánlotta, s ez által, több kegyes részvevő hozzájárulta mellett, az épülő félben álló, s több illy segédkézre váró templom szük pénztárát 693. v. ft. tiszta haszonnal szaporította. Melly alkalomkor a megyében szállászó 4ik sz. dzsidás ezred hangászkara is, — hálás tiszteletet érdemlő ezredese' engedelmeiből, megyei első alispánunk szíves közbenvetésére, — ki nemcsak tette járul mindenkor kitetszőleg ezen egyház gyámolítására, hanem örömmel kész használni minden alkalmat buzgó részvétele tanusíthatására a zenezést díj nélkül teljesítette. Áldás illy ns keblű emberbarátokra!!

Spanyolország.

(A választásoknál a mérsékpártiak győznek. Hareztéri hírek) Madrid, jan. 29ikén: „A választási siker határozottan a kormány vagyis mérsékpártiak részire nyilatkozott; a ministerség már 3 nap előtt kürtölő győzelmét. Saragossa és Sevilla városokban mindazáltal a haladás emberei győztek. Malaga, Granada, Huesca és Logrono tartományokban még valamennyire kétes volt a végsiker. Cadiz, Segovia, Soria, Navarra, Santander, Guipuzcoa, Jaen, Cordova, Cindad-Real, Guadalaxara, Avila, Burgos, és számos egyéb tartomány és város mindazáltal leghatározottabban a mérsékpártiak részire nyilatkoztak. E győzelemnek annyival is inkább örvendhet a kormány, mivel jogszerű eszközök által juthozzá, s nem használt tört és fenyegetést célhoz juthatásra. A föllengősdiek ügyét leginkább bizonyos Aviraneta mozdítá elő, ki mindenütt, különböző eszközökkel ingerlé a népet a főálló rendszer ellen, s nyíltan megvállá, hogy a tartományokat Mendizabal megbízatából igazgatja. Jan. 23kán Saragossába érkezék e' eselszóvó férfi, hol mindazáltal kormányparancsnál fogvást azonnal elfogá őt a rendőrség, iratait pedig zár alá tevő, mik közt 80 ezer franknyi értékű váltókra talált. — Hareztéri hírek szerint legközelebb különösen kedvezett a szerencse az alkotmányosoknak. Roma-

nos helységben ugyanis, Daroca közelében, erősség-fölállásra szin-czolatot ásátván a mérnökök nagy hordót találtak, 240 ezer piasterrel aranyban. Espartero azonnal katonai zsoldfizetésre fordítá az egész meny-nyiséget. Durando az oportói osztály parancsnoka, 26 carlosi foglyot vitete Vibelbe, hol agyon akará lövetni, visszatörülve azon 26 katonáért, kiket csapatjából Llangostera agyon lövete. Már el voltak készülve halálra a szerencsétlen áldozatok, midőn Durando megszánta és életben hagyá őket. Az angol követség hírnököt S rabló megtámadá Alcovendas mellett; életét és sürgönyeit azonban nem bánták, hanem csak pénzét tulajdoníták el. —

Anglia.

(Albert hg személy-leírása. Elegy.) London, febr. 5ikén: „Albert hg ő magossága arca gömbölyű, színezete gyöngé, homloka mérsékelt széles, és legszélesebb azon helyen a szem fölött, hol a kaponyvizsgálók a zene-és rendkedvelés jeleit mondják lenni. A homlokát szabadon hagyó hajzat nem egészen szöke, hanem inkább világos barna, mint a királyné; szemöldéi szélesek, könnyeden iveztettek és a belső szemgödör felé hajlók. A vidor kifejezésű szemek zölddel világos barnak (of a greenish hazel), és nem nagyok. Az orr hosszudad, kanyarultánál valamennyire lapult, és hegye felé ismét emelkedő, úgy, hogy oldalról tekintve némileg a meghalt Byron lordéhoz hasonlít. A száj aránszerű, ajkai élénk-pirosak, fölöttük keskeny rövid bajusz, melly szemöldéivel s pilláival együtt valamennyire világosb színű hajánál. Termete inkább szikár mint karesu: tartása egyenes, mozdulati erőteljesek. — Az utóbbi 24 óra alatt következő nem igen alapos hírek keringtek a fővárosban: Melbourne és Lansdowne lordok mindjárt a királyné megesketése után visszalépendnek, s Russell a ministerség vezérletét vállalandja magára, Durham pedig ministerségbe fog lépni, melly esetben Ward és Buller ministeri hivatalokat fognak nyerni. Ezt azonnal parlament-fölösztatás követendi, és a gabaatörvény megszüntetése s titkos szavazás azonnal nyílt ministeri kérdéssé fogna tétetni. Albert hg tábornagyí rangot nyer, s a kormány néhány új adót gondoland ki az országos jövedelem emelésére, különösen pedig a sóra tetemes adót vetend, mivel az minden háztartásnál nélkülözhetetlen. Megjegyzendő, hogy e' híreket a tory Standard közli, mi eléggé tanusítja alaptalanságukat. — Tegnap a felsőházban Brougham l. kérelmet nyujtá be a fogoly sheriffek részről, megjegyezvén, mikép a foglyok nem csupán törvényhozói tulajdonságánál fogva folyamodnak a lordok házához, hanem mint legmagasb föllebbviteli helyhez, annyival is inkább, minthogy az egyik sheriff olly törvényszék tisztviselője, melly fölött kétségtelenül csupán ő lordságok gyakorolhatnak ellenörködést. Hivatalba léptükkor esküvel fogadák a sheriffek legjobb tudomásuk s lélekisméretük szerint teljesíteni a királyné minden parancsát, melly írásban fog hozzájok érkezni, s ennél többet ok csakugyan a fenforgó kérdésben sem tettek. Ezután hosszas jogtudós vitakozásba bocsátkozék a szónok és hevesül kelt ki az alsóház egyetlen jogtalansága ellen; megjegyezvén mindazáltal, mikép a felsőháznak nincs joga szoros bonczolgatásába bocsátkozni e' ügynek. Melbourne l. ugyanez okból azt válaszolá, hogy a ns lordnak e' szerint jobb lett volna kevésb szenvedélyességgel szólni e' tárgyról. Brougham l. még hevesb lön e' nyilatkozatra, s hangosan kiálta föl, hogy ő mindenkor elég merész lesz szabadon kimondani véleményét s meggyőződését, ámbár illy önkény ellenében attól kell tartania, hogy parlamentből távoztakor őt is fogságra viendi az alsóházi tisztviselő, mert e' zsarnok gyülekezet vajmi könnyen állíthatja szabaditékét megsértve lenni, a nélkül hogy kimondaná, miből állott tulajdonkép a kérdéses sérelem. Ezután az indiai hadsereg győzelmei jöttek szönyegre. Záradékol azon kérdést pöndíté meg Brougham l.: vajjon gondolkozott e' már a kormány rendszabályrul azon esetre, ha ő fels. kiskoru trónörököszt hagyva maga után meg találna halni? A ministerség válasz nélkül hagyá e' minden esetre fontos kérdést. A febr. 4iki alsóházi ülésben harmadszor olvasák föl Albert hg honosítási törvényjavaslatát. Ezután Talfourd szabadságot nyert ismét behozhatni literaturai tulajdönt tárgyzó törvényjavaslatát, miután azt már két ülés alatt egymásután elmellőztetés érte.

(Menyekzői hírek s készületek. Elegy.) London, febr. 4ikén: „A menyekző febr. 10ikén déli 12 órakor menend véghez. Az esketést a canterburyi érsek eszközlendi st. James kápolnában. Egyik vasárnapi lap hosszasan közli a különben egyszerű kápolna-diszítését. Az egész kápolna arany bojtózatú posztóval leend fődve. Buckingham palotá is nagyszerűen szépitik. A hannoverai királyt kivéven az egész kir. család jelen leend az esketésen. Ő fels. uszaljvívőji ugyanazon főrangú szépek leendnek, kik e' megtiszteltetésben koronáztatásakor részesültek. Lapjaink részletes leírását is közlik már a királyné menyekzői köntösének. Ugynevezett Honiton-esipkékből fog az állani, miket Beer tengerparti faluban készíte 200nál több szegény asszony. E' ruha minden eddig látottat meghalad szépségben. A szövés bevégezte után azonnal összetörék a mintákat, hogy a királyné öltözete paratlan legyen a maga nemében. A királyné esipkefátyola szinte rendkívüli gyönyörű és hat hét alatt készült. Albert hg febr. 7ikén fog Woolwichből Londonba érkezni, hol Clarendon-palotába szálland. Az idegen hatalmak követeivel hivatalosan tudatá már a fődvármester, hogy esketés alatt csakugyan különhelyet fognak kapni hitveseikkel együtt a st. jamesi palotában, mi eddig kétes volt s igen sok diplomatai vitakozásra szolgálta tárgyul. — Cambridge György hgét számfölötti alezredessé nevezé ki a királyné a walesi hg ezredében. A fiatal hg Prestonban (Lancashireben) fog lakni. — Minto l. hír szerint indiai főkormányzóvá fog kineveztetni Auckland helyett. — A halálra ítélt zendülőknek megkegyelmezett ő fels. s büntetésul távol gyarmatba vitetendi őket a monmouthi börtönből. Először is Bristolba, onnan pedig a portsmouthi fogolyszállító hajókra vivék őket. Frost ör-

öngésig bankodik, mert hét gyermek atyja, kiket botor meggondolatlan tette szerencsétlenségbe taszította. —

(Albert hg angol földön.) Febr. 6ikán délután „Ariel“ rakgőzös „Firebrand“ gőzös kíséretében a doveri kikötőbe érkezék Albert hggel 's fős. atyjával. A partraszállás tisztelő algyulövések közt ment véghez. A 90ik serezed 's egyéb örkatonaság tisztjei szokott üdvözlettel fogadák a hgeket. A révgáton csoportozó embertömeg zajos örömrivalgással fogadák a királyné jövendő férjét. A fiatal hget annyira megrázta a tengeri betegség, hogy csak másnap reggel fogadható el az üdvözlő látogatásokat. 7ikén délben Londonba indult a hg vasas lovasok kísérete mellett. —

Smith kap. a kantoni kikötő ostromzár alá vételét 's annak ismét megszüntetését köv. jelenté: 1. „Miután e tartományok főbiztosa és helytartója ő britt fels. alattvalói számára leendő élelemszállítást nyilvánosan megtiltotta 's a lakosoknak megparancsolta, hogy azokat, ha élelmet akarnának venni, lőjék és fogják el, és midőn e szerint a khinai hatóságok ő fels. több alattvalóit letartóztatták, e jelen hirdetés által jelentem, hogy az angol khinai kereskedés főfelügyelője felszólítására a kantoni vizet és kikötőt ostromzár alá vetem, 's e hirdetés nyelvével keltétől számított hatnap múlva, e kikötőbe, míg az ostromzár tart, egy hajót sem boesátok. 1839 sept. 11. Smith „Volage“ hajó kap. 2. „Azon tudósításra, miszerint ő fels. alattvalói közül a khinai hatóságok többet elfogattak, továbbá mivel az ő fels. alattvalói életét és szabadságát veszélyeztető hirdetés viszszahuzása végett alkudozás van folyamban, ezennel kijelentem, hogy további parancsig 's az alku eredményeig, f. h. 11kén hirdettetett ostromzár fel van függesztve, 's a kantoni kikötőbe minden hajó szabadon mehet. Smith sept. 17. Az alkudozásnak alig ha lesz sikere. Elliot és Smith kap. fejére az alkudozás újabb megnyitása előtt jutalmat tón a khinai kormány. Macaotul nem messze ismét elégettek egy spanyol brigget a khinaiak semmit sem ügyelvén a portugálok ellenmondására. — Sept. 25ki levél szerint midőn Smith kap. Cowloon-öböl felé vitorlázta, egy dombon két algyuval 3-400 khinai katonát pillantott meg, kik azonnal az angol hajóra tüzet adtak. Smith kap. nem tartá tanácsosnak viszonzani. A khinaiak régóta erősítik a partokat, a Bocca-Tigrisen belül várat építettek, 's a folyót lánczczal keresztülövezték a felhajózást gátolandók. — Khina népessége 1728ban 10,128,790 családból állott. A hadsereg egy millió gyalogságból, 's 800ezer lovasságból áll. Egy gyalogkatonára napi pénze 2 1/2 denár (5 sous) 's egy adag rizs, a lovasé két annyi. A császárad lovat; a lovas fegyvere: sisak, mellvas, láncsa, kard; a gyalogé: dzsida, kard és nyíl. A khinai ha fegyverére gondot nem visel 30 — 40 pálczát kap, a tatár korbácsot. A khinai hajóhad csak olly állapotban teng, mint ezelőtt 100 évvel, 's egy angol hadihajó az egészet tönkre tenné. Hadségi főparancsnok a császár és öt mandarin.

Mig a tory lapok Khina megtámadtatását politikai és erkölcsi elvből rosszalják, ha szinte most annak szükségességét nem tagadják is, több iratka jelent meg, melly azon zajt tudatlanságból 's részrehajlásból származottnak mondja. Egy Khinában tartózkodó angol Palmerton lordnak írja, miszerint a mákonykereskedés erkölcsi tekintetből eltiltatása csak Lin főbiztos kötelezőkódése, mivel Pekkingben a legfőbb mandarinok nyilvánosan használják a mákonyt, és a kormány maga is hat tartományban pártolja a máktermesztést. A Sun szerint a népek jogáról Khina ellenében szó sem lehet, mivel annak istentelen és kegyetlen lakosi az egész világot barbárnak 's ellenségnek tekintik, és évenként Kantonban az európaiak ellen a legesufosabb rágalommal teljes hirdetések szoktak kiragasztatni 's az angolokat „vörös sertéjü idegen ördögöknek“ nevezik. Ha a Bokka-Tigris melletti halmokat elfoglalják, Kanton a legkeményebb ostromzár alá vetik, a parti hajókat elszedik, és a kereskedést Amoy, Formosa 's Japannal elakasztják, a khinai kormányt nemesak kárpótlásra, és hadiköltség fizetésre szoríthatni, hanem mindenre, mit kívánnak.

T ö r ö k o r s z á g.

Alexandria, jan. 16. Napról napra minden hadibb szint ölt. Ali mindenre kész, 's Kiamil b. által, mikor töle bucsut vett, azt tanácslá a portának: erősítse határit, mert elunta már a hosszas várakozást. Nem rég tisztjeihez így szólt: „Mi mindnyájan muszلمانok vagyunk, azért minden körülményben össze kell tartanunk. Egy keresztény hatalom (Anglia) haddal akar bennünket megtámadni, de ne sokat féljünk tőle, mivel csak tengeren árthat. Ha egyik vagy másik hatalom ki akarna szállani, akkor hiszem az istent, minden muszلمان közös erővel álland ellen a keresztényeknek.“ E beszéd harsogó tetszést nyert, 's az itteni európaiakra különös benyomást tón. Még azt is rebesgetik, hogy az angol consul levele házáról az angol ezimert. Ha ennyire nem ment is a dolog, két hónap alatt hihetőleg sok történik. A csapatokat naponként gyakorolják.

Trieszt, febr. 4. Alexandriában dögvész mutatkozik. Az alkirály véggé kijelenté, hogy ő ha kívánatit nem teljesítik, hallani sem akar más föltéttről. Alexandria védelmi állapotba van téve, örsége 25 ezer főnyi; Mehalid Kebirnél 60 ezer ember számára tábort mérnek, parthosszant minden várost erősítnek, ezenkül 20 ezredet (mindenike 3200 fő) alakítanak. Minden fegyverviselhető fegyvert fogott 's Alexandria utcáin szüntelen katonagyakorlás van. Ibrahim b. mind mondják parancsot kapa előnyomulásra.

(Keleti kérdés) Hamlet szerint, ime a század politikai jelleme! van esze, nincs akarata; ingerlékeny de erőtlen minden szenvedélyben: haragjában, gyűlötségében, félelmében, szerelmében; egyszerre babonás és hitetlen, életunt és halnifelő, halvány, tépelődő, rásztkóros (hypocho-drisc)-ime a kor képe. Az emberek veleje elzüllött csupa okoskodásban;

egyesek, 's népek életerejét, mint valami lélt (spiritus) palackra akarák szedni. 's most ha lecsap az ég villama, a halottban csak galvani vonaglast okoz. Történetünk eleitől fogytig elmés hivalkodás, szellemtelen műkedvtöltés; a cselekvést 's annak következtét egy magánybeszéd által kimélljük meg magunknak. Néha meglep bennünket tettekre sovárgó titkos vágy, hősileg elpirulunk, de közben szendergünk 's éjjel sok mindenfélét össze gondolunk, és az elszánás természetes vérszíne kórosítva van halvány mázával a fontolgatásnak. Mi ezt mondjuk Hamlettel: ha most megesik, ezután nem esik meg; ha ezután meg nem esik, most esik meg; ha most meg nem esik, egykor mégis majd megesik; készen lenni, az minden! És e mellett meglehetősen messze megyünk a mivelt-ség 's emberségben. Ismérte van mindenkinek, soknak tehetsége, néhánynak lángesze, de 10ezer közt egynek sincs jelleme. A történet szabad rugalmas izmai, a törül fakadt élettélj elpetyhüdtek, a jellemek fontoséges költészete oda. Ezt a keleti kérdésnél ismét megérjük. Ha egy V Károly, egy II Fridrik, egy Napoleon állott volna végire, mi nem történt volna már azóta, jó vagy rossz, mind egy, de mégis eredmény, kitűnő, alakító eredmény, nem ezen unodalmas feleselgetés 's mendemonda, nem ezen nyomoru berzengés, melly álnok nyájassága miatt szóhoz nem juthat, melly nyelvén szemet hord ugyan, de zsebében öklét tartja. Mintha a sajtó és diplomacia öszszesküdt volna hogy a tőzsérügy kezére dolgozzék — a keleti kérdést fogadásnak nézik; ma Anglia nyerte meg, holnap Russzia, holnap után Franciaország, a hét végén egyiksem. De a történet hévmérője nem a tőzsérház. Anglia Egyiptust Europa földszorosának nézi Keletindia felé; nem szenvedheti hogy a három világrész szegletpontján olly hatalom támadjon, mellynek egy reggel eszébe taláthatna jutni önakaratján járni. Ezért gyűlöli Anglia Mehmedet, a merész, konoklatos barbárt; ezért gyámtyaskodik a porta felett. Ezen gyámtyoklás azonban, mint a régi római pártfogóság, inkább birtokjoga, történetes öröksége a gyámtyának, mint böcsületes képviseltetése az árvának. Russzia meg háza kulcsának nézi a dardanellákat: te már öreg vagy 's törődött, mondja a portának, add ide a kulcsot, én ugy is mindent kedvedre teszek. 'S e közben nem kalapját tartja, hanem sisakját, és a porta, az öreg, a törődött, alázatos mosollyal adja a kulcsot védura kezibe. Franciaország végre mind kettő ellen bizgatja a vén Alit, 's mint egy tánczos lebeg Russzia és Anglia, a padishah és az alkirály, a régi ép-ségfentartás és az új jog között. Itt még a hitetlenség is megeresztli nyelvé, de mikor maga sem hisz böcsületeségben, mint kívánná hogy mások higyenek? Azonban keleten a minék meg kell történni, megtörténni: egy régi birodalom öszszerogygyan, 's hamvaiból ifju nemzetségek: oláhok, szerbek, bolgárok, görögök, örmények, arabok, cserkeszek, turkomannok támadnak! Elhiszik már, hogy kisebb szám századokon át uralkodhatik győzelmesen, ha életét egy alapelv megóalmazásához köti 's magát azzal egygét teszi; az ellenkező még soha nem történt. A törökök is kisebb szám, alapelv nélkül, Törökországban, mert az islam mint világtörténeti ügyvivő, legalább a Boszporuson innen, kihalt. Az a hiba hogy a keleti kérdést eleitől fogva határpolitika feladatának nézték. A keleti kérdést vagy mint tisztán keletit magára, azaz, a sorsra kellett volna bízni, vagy ha már európai akart lenni, európai értelemben kellett volna venni, azaz minden keresztény ország bírósága alá terjeszteni. Először akarták, aztán nem merték. Ez jelleme politikai századunknak. Az alatt a történet halad saját útján, és midőn véghez ment, a diplomaták megerősítik, 's azt hiszik, ők tették, pedig csak kihirdették. Mi pedig avatlanok kezünket dörzsöljük és örvendő okossággal, mint megelégtült szülők a népregekben, felkiáltunk: istenem, még is csak van jó anyagunk!

P e r z s i a.

A perzsa hadsereg csakugyan utban van Herat felé, még pedig a herati shah kérelmére. A közép ázsiai népfőnökök eszmékedni kezdnek. Anglia és Russzia közé szorulva egyiknek sem hisznek. A Kabulból elzöött Dost Mohammed mindenfelé ingerültséget terjeszt. Afghanistan minden független népei Bokharaig és Khivaig egyesülnek Perzsiával, melly ismét Nadir shah politikáját akarja követni. Félő, hogy ezzel igen élkéstek. Pezsia sokkal tovább szolgált eszközül Russzianak, mintsem ismét olly erőteljt fejthetne ki melly nemzetisége védelmére szükséges. Mi az afghanokat illeti, olly silány ellenállást tettek az angoloknak, hogy jövendőben keveset várhatni tőlök. Europa érdekében fekszik: a mivelődésnek e tájakra, hol egykor annak böcsője ringott, ismét utat nyitni. Ugy de nem lehetne é Azsia népeit másként művelni mint meghódítva moszkakká vagy angolokká tenni? — Azon hír, miszerint Hussein khán kísérete a vele volt francia tisztet Erzerumban leoldoste volna, újabb tudósítás után valótlan.

D ó n i a.

Kopenhága, jan. 28. Politikai világunk hirtelen síri csendű lett. A naponként 's óránként várt új intézkedés, katonai és polgári dolog új rendezése, mellynek sokan szorongó kebellet, mások reménytelj mindnyájan nagy várakozással néztek elibe — nem történt meg. — A schleswig-holsteini papi és lovagrend, meg akarván polgártársinak mutatni, hogy ő szinte meg van a köz szellemtől hatva, lemondta minden olly kiváltságról és igya vámentességről is — melly az országnak kárára volna, az országtól ajánlott kárpótlást pedig (500 ezer tallér) közhasznu célokra, például Holsteinon keresztülmenő utesinalásra ajándékozá. Ez egyhangulag elfogadtatott, és további foganatosítására választmány rendeltetett, melly egyszersmind a vámentesség eltiltatást is kimunkálá. — Az itteni könyvnyomók, Németország példája után f. é. jun. 24kére határák a könyvnyomtatás százados ünnepe megünnelését.